

بررسی تطبیقی سنگ‌نوشته‌های طبقات مختلف مردم دو دوره ایوبیان و ممالیک در مصر

۱. سید محمدرضی مصطفوی‌نیا*، ۲. امین بخت‌دار**

۱- دانشیار زبان و ادبیات عربی دانشگاه قم، قم، ایران

۲- دانشجوی کارشناسی زبان و ادبیات عربی دانشگاه قم، قم، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۸/۲۳؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۴/۲۳)

چکیده

با مشاهده سنگ قبرها در دوره‌های مختلف، تأثیر ادب را بر این سنگ‌نوشته‌ها می‌توان مشاهده کرد. سنگ قبرها را می‌توان آینه‌ای از تأثیر عقاید بر زندگی افراد و دوران پس از زندگی دانست. یقیناً می‌توان گفت که سنگ قبرها همواره مورد توجه محققان در زمینه‌های مختلف بوده‌است و جنبه‌های گوناگون آن را بررسی کرده‌اند و این پژوهش‌ها محدود به دوره یا مکانی خاص نمی‌شود و افراد با دیدگاه‌های مختلف به بررسی این منابع تاریخی می‌پردازند. جستار حاضر می‌کوشد تا پس از توضیح مختصری درباره سنگ قبرها و اشکال مختلف آن، به بررسی و تحلیل نظریات مختلف پیرامون جنبه‌های سنگ قبر و میزان تأثیر جایگاه افراد را در دو دوره ذکر نماید. با این پژوهش مختصر روشن می‌شود که سنگ قبرها یکی از مواردی است که فرد به آن یک دید و میراثی دارد و آن را برای جاوید ساختن نام خود و اطرافیان خود می‌پردازد و سعی می‌کند آن را با مقداری هنر و به دور از تقلید از گذشتگان به نمایش آیندگان بگذارد و هنرمند می‌کوشد تا با مغنم شمردن فضای موجود اثر خود را که نوعی موجود زنده است، روی این سنگ قبرها جاویدان سازد و ردی را از هنر زرین خود را بر جای گذارد. خلفای این دوره با به‌کارگیری بیشترین مضامین برای جاودان ساختن نام خود، برجسته‌ترین طبقه آن دوره در این زمینه می‌باشد و طبقه مردم عادی جامعه، کمترین بهره را از این مضامین ادبی برده‌است.

کلیدواژه‌ها: ادبیات تطبیقی، ادبیات هنری، ایوبیان، ممالیک، سنگ قبر، مصر.

* نویسنده مسئول (E-mail: dr_amostafavinia@yahoo.com)

** E-mail: Aminbakht8@gmail.com